

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

ФАКУЛТЕТ “УПРАВЛЕНИЕ И АДМИНИСТРАЦИЯ”

КАТЕДРА “РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ”

РЕЗЮМЕТА

на научните трудове

на гл. ас. д-р Елка Георгиева Василева,
катедра „Регионално развитие“, УНСС

(които не повтарят представените за придобиване на ОНС „доктор“
и за заемане на академична длъжност „главен асистент“)

във връзка с участие в конкурс за заемане на академична длъжност
„доцент“, професионално направление 3.7. Администрация и управление,
научна специалност Регионално развитие (стратегическо планиране и
устойчиво развитие на регионите), обнародван в Държавен вестник,
бр. 72 от 13.09.2019 г.

София
2019

1. ИЗДАДЕНИ УЧЕБНИЦИ И УЧЕБНИ ПОМАГАЛА

1.1. Стратегическо планиране на регионалното развитие, София, ИК-УНСС, 2018, 165 с., ISBN 978-619-232-141-3.

Книгата има за цел да предложи систематизирана информация, анализи и оценки по актуални въпроси на стратегическото регионално планиране в България. Структурирана е в увод, 15 глави и библиография, съдържаща 110 източници, вкл. монографии, статии, научни доклади, нормативни актове, методически указания, европейски регламенти и електронни ресурси.

Авторът защитава позицията, че планирането е една от основните управленски функции, тясно свързана с останалите функции: изпълнение (организиране, координиране, регулиране) и контрол. Планирането се появява в отговор на необходимостта от предвиждане на процесите и явленията в условията на риск и неопределеност на обкръжаващата среда. Потребностите на практиката и развитието на различните научни области предопределят развитието на планирането и утвърждаването му на всички равнища на управление на икономически и социални процеси, обосновават разширяването на неговия обхват и хоризонт.

Последователно са изяснени същността и еволюцията на планирането; методологията на стратегическото планиране на регионалното развитие; стратегическото планиране в публичния сектор на националното стопанство; правната рамка и нормативната база на стратегическото планиране в регионалното развитие и др. Специално внимание е отделено на анализа на съответствието и взаимодействието между европейската политика на сближаване и стратегическото регионално планиране, което се реализира в България в последните 15 години.

Представени са теоретични и практико-приложни аспекти на планирането като управленска функция и типологията му на национално ниво и в публичния сектор на стопанството. Като резултат от прехода към нови икономически, политически и социални взаимоотношения и зависимости, възниква обективната необходимост да бъде определена и аргументирана новата роля и задачи на планирането на макроикономическо ниво, на регионално и местно равнище, както и за отделните публични и бизнес организации. Включени са и актуални въпроси на стратегическото планиране в публичните институции и организации, влияещи върху регионалното развитие.

В съдържанието е включена глава, представяща в синтезиран вид обобщенията на множество проучвания и анализи на експерти, посветени на генезиса и произхода на регионалните неравенства в развитието на България. Регионалните неравенства имат икономическо, социално, демографско, инфраструктурно, инвестиционно, екологично и други измерения. Те са формирани под влияние на различни фактори, една част от които имат обективен характер –разположение в географското пространство, релеф,

Резюмета на публикации и други научно-приложни разработки за участие в конкурс за академичната длъжност „доцент“/ Summaries of publications and other research papers for participation in competition for the academic position "Associate Professor"

климат, надморска височина и т.н., а други са резултат от човешка дейност – степен на развитост, използване на природен, стопански, рекреационен и културен потенциал, провеждана регионална политика.

Част от темите, предложени в съдържанието на учебника, изясняват и допълващи методологични въпроси, свързани със: ролята на различните видове инфраструктурни обекти като фактор за стратегическо регионално планиране; показателите за измерване на регионалната икономическа активност.

Последователно в няколко глави са анализирани структурните и съдържателни елементи на системата за регионално развитие в България, по отношение на установената нормативна рамка на стратегическото регионално планиране, специфичните характеристики на наблюдението и оценката на постигнатите резултати в регионалното развитие; особеностите на институционалната координация и свързаните с нея механизми на партньорство, които са изключително важни за ефективността и ефикасността във всички етапи на стратегическо планиране на регионалното развитие.

В съдържанието намира своето място и актуалният въпрос за интегрирането на глобалните проблеми на околната среда в регионалното развитие, който се разглежда в по-общия контекст на международните (световни и европейски) тенденции и политики в областта на екологията и устойчивото развитие. На основата на приетите международни споразумения и конвенции, постановките на европейската политика за устойчиво развитие е представен изработеният механизъм за интегриране на глобалните екологични цели в разработването и изпълнението на стратегиите и плановете за регионално и местно развитие.

Направен е опит да се обвържат фундаменталните постижения на науката и нейните изявени представители с актуалните процеси и потребности на регионалното развитие в България и неговото по-добро насочване и усъвършенстване. Използвани са статистически данни и емпирична информация от утвърдени официални източници: Европейска статистическа служба, Национален статистически институт и Агенция по заетостта в България.

Учебникът е предназначен за студентите, изучаващи регионалното развитие, а също и за всички, чиито професионални интереси са ориентирани към проблемите на стратегическото планиране и управлението на регионалното развитие.

2. ПУБЛИКУВАНИ МОНОГРАФИИ И УЧАСТИЯ В КОЛЕКТИВНИ МОНОГРАФИИ

2.1. Бизнес среда и устойчиво развитие на регионите, София, ИК-УНСС, 2019, 208 с. ISBN 978-619-232-187-1.

Монографичният труд прави опит да обогати специализираната научна литература със систематизирана информация, анализи и оценки по актуални въпроси, свързани с изграждането и развитието на бизнес средата и устойчивото развитие на

Резюмета на публикации и други научно-приложни разработки за участие в конкурс за академичната длъжност „доцент“/ Summaries of publications and other research papers for participation in competition for the academic position "Associate Professor"

регионите в България. Монографията е структурирана в увод, 4 (четири) тематични части, 12 (дванадесет) глави, заключение и библиография.

Основната защитавана теза на автора е, че ускоряването на прехода към устойчиво развитие изисква интегриран подход на прилагане и формулиране на регионални цели в икономическото, социално и екологично измерение на устойчиво развитие за България. Всички компоненти на регионалната бизнес среда: икономически, екологични, законодателни и политически, административни, социално-демографски и др., трябва да бъдат ориентирани към създаване на необходимите условия и предпоставки за изпълнение на регионалните цели за устойчиво развитие.

В *първата част* на монографията последователно се изследват теоретични и практико-приложни аспекти на концепцията за устойчиво развитие в глобален, европейски и национален мащаб. Проследяват се еволюцията и надграждането на международната правна рамка и европейската политика за устойчиво развитие. Анализират се концептуалните и съдържателни аспекти за постигане на устойчивост, като се обосновава фокусирането на целите за устойчиво развитие по отношение на необходимостта от моделиране на стремеж към по-устойчив начин на живот във всички негови аспекти, тъй като при устойчивото развитие всяка човешка активност трябва да се вписва хармонично в естествените природни процеси. А това предполага създаване на икономически правила и нормативна рамка, стимулираща екологосъобразните производства и санкционираща тези, които замърсяват; преработване на суровините до получаване на крайни висококачествени продукти и услуги; реструктуриране на икономиката и развитие на аграрното стопанство при спазване на общоприети екологични стандарти; рационално използване на възобновяемите енергийни ресурси и максимално оползотворяване на отпадъците от производството и бита (внедряване на безотпадни технологии).

В *втората част* на изследването е посветена на показателите за измерване на устойчивото развитие. Подкрепя се позицията, че разработването на подходяща система от показатели за анализ и оценка на устойчивото развитие е едно от най-големите предизвикателства пред съвременната наука. Наличието на система за надеждно измерване е необходима както за оценка на равнището на устойчиво развитие, така и за осъществяване на политика водеща към устойчиво развитие. Като общ базов модел са представени показателите за устойчиво развитие, приети от Комисията за устойчиво развитие при ООН, систематизирани в установените четири тематични групи: икономически, екологични, социални и институционални. Изразява се позиция, че системата от показатели, приети от Комисията по устойчиво развитие към ООН, има достатъчно широк обхват и покрива основните измерения на устойчивото развитие. Включени са показатели с различна степен на агрегация, които подлежат на точно количествено и (или) качествено измерване. Независимо, че се подкрепя възприетият подход за съчетаване на общите принципи и критерии за устойчиво развитие с конкретните подходи при формулирането и оценката на показателите, се отчитат и някои негови дефицити, които са свързани с дефинирането на показателите или произтичащи от недостатъчната обвързаност на показателите от

Резюмета на публикации и други научно-приложни разработки за участие в конкурс за академичната длъжност „доцент“/ Summaries of publications and other research papers for participation in competition for the academic position "Associate Professor"

отделните групи. В обобщение се налага изводът, че използването на система от показатели има редица предимства пред използването на един агрегиран показател, като се привеждат и съответните аргументи в негова подкрепа.

Проучена е и типологията на показателите за устойчиво развитие, възприети от Европейската статистическа служба. В опит за кратък сравнителен анализ между показателите на ООН и възприетите от ЕС се установява, че Европейската статистическа служба (ЕВРОСТАТ) търси в по-голяма степен балансирано и относително равностойно използване на икономически (13), социални (19) и екологични (10) измерители на устойчивото развитие. Логично, най-малък и в този случай е броят на т.нар. институционални показатели (5), които в преобладаващата си част са ориентирани към качествени характеристики на нова, но твърде важна тематична област – конкретизирането на провежданите политики за устойчиво развитие в отделните страни.

Прави впечатление и силно намаленият брой показатели, предложени от ЕВРОСТАТ за използване в страните-членки на ЕС. Като мотиви за това решение се изтъкват ограничените възможности за надеждно информационно осигуряване на тези показатели, въпреки наличните традиции в статистическия анализ и характеризирани на разнообразните аспекти в социалното и икономическо развитие на европейските държави, повечето от които с изградена и развита пазарна икономика.

Във връзка с прилагането на показателите за устойчиво развитие в България, авторът счита, че е подходящо първоначално България да се придържа към пакета от показатели за устойчиво развитие, препоръчван от ЕВРОСТАТ, като задължително в него трябва да се включат и институционалните показатели, които са тясно свързани с процесите на пазарната трансформация на икономиката. Но в перспектива е необходимо съществуващата у нас статистическа система да се усъвършенства, като се потърсят възможности и ресурси за включване на допълнителни показатели за характеризирани на прехода към устойчиво развитие на България, с оглед на нашите традиции, специфика, национални цели и приоритети за следващите десетилетия.

В *третата част* на монографичния труд намират своето място въпроси, засягащи технологията за интегриране на концепцията за устойчиво развитие в националното законодателство и провеждането на политики. Проучени са създадената институционална организация и процеса на хармонизирането на националната правна рамка, регулираща измеренията на устойчивото развитие. Обобщава се, че концепцията за устойчиво развитие стои в основата на националните стратегически, планови и програмни документи в областта на опазването на околната среда, регионално развитие, икономическото развитие, инвестициите и иновациите, оперативните програми за усвояване на средствата от структурните фондове на ЕС. В посочените документи са определени проблемните области пред устойчивото развитие на индустриалните зони в страната, като те са свързани главно със замърсяване на околната среда, изтощаване на природните ресурси и недостатъчни инвестиции за ограничаване на замърсяването и възстановяване на нанесените екологични щети.

Резюмета на публикации и други научно-приложни разработки за участие в конкурс за академичната длъжност „доцент“/ Summaries of publications and other research papers for participation in competition for the academic position "Associate Professor"

В отделна глава на анализ и оценка са подложени факторите, определящи спецификата на съвременната бизнес среда, нейните структурни и съдържателни компоненти в регионите и влиянието им върху устойчивото регионално развитие. Включени са водещите постижения на изявени представители в тази научна област. Проучени са избрани елементи на регионалната бизнес среда, които биха допринесли за устойчивото развитие на регионите, като: инвестиции в регионална инфраструктура; ефективно управление на държавната и общинска собственост; стимулиране на иновационната активност в региона; насърчаване на предприемачеството; подкрепа за развитието на малките и средни предприятия; оптимизиране на регулаторните механизми и инструменти; усъвършенстване на административното обслужване на бизнеса и гражданите; поддържане на активни взаимодействия на регионалния пазар на труда и реализиране на ефективен регионален маркетинг за привличане на външни инвестиции.

В *четвъртата част* моделът за устойчиво развитие се изследва чрез постигнатите резултати и предстоящите предизвикателства и се утвърждава неговата роля като модел на цивилизационно развитие, без алтернатива в следващите десетилетия. Този модел отразява настоящите нужди на човечеството, запазвайки необходимия потенциал и ресурси за нуждите на бъдещите поколения, съчетавайки целите на икономическото и социалното развитие с изискванията за опазване и подобряване качеството на околната среда. Придържайки се към обективни факти и данни, се изтъкват както позитивни аргументи относно напредъка, така и нерешени въпроси относно неизпълнени екологични, социални и икономически цели.

Много важен е и въпросът за механизмите, чрез които да бъдат постигнати целите на устойчиво развитие. Икономическите цели се изпълняват чрез пазарните механизми, както е известно от икономическата теория. Социалните и екологични цели обаче не могат да се постигнат от пазара. Нещо повече, настоящите социални и екологични проблеми са резултат на пазара, доказано е исторически и статистически. Тези цели могат да бъдат постигнати чрез регулиране, т.е. на съзнателни и целенасочени действия на институциите или в резултат на провежданите политики. Логиката на анализа подсказва, че реализацията на устойчивото развитие изисква и предполага дълбока и мащабна трансформация - не само за икономиката или социално-икономическата система. Устойчивото развитие изисква нов концептуален скок във взаимодействието „човек - природа”, засягайки всеки индивид и обществото като цяло.

Концепцията за устойчиво развитие задава дългосрочната визия за движение на обществото. Като интегрирана концепция, устойчивото развитие включва всички дейности на хората от глобалното до локалното ниво. В тази част на научното изследване се аргументира позицията за необходимостта от формулиране на регионални цели за устойчиво развитие. На основата на извършения анализ, са направени предложения как да се интегрират целите за устойчиво развитие в процеса на стратегическо планиране на регионалното развитие.

Комплексният характер на изследването изискват интегрирано използване на съвкупност от подходи и методи. Теоретико-методологическата част се основава на

Резюмета на публикации и други научно-приложни разработки за участие в конкурс за академичната длъжност „доцент“/ Summaries of publications and other research papers for participation in competition for the academic position "Associate Professor"

задълбочен анализ на международното, европейското и националното законодателство в областта на устойчивото развитие. Информационното осигуряване на анализа се основава на проучването на монографии, студии, статии и доклади на български и чуждестранни автори в областта на управлението, регионалната икономика, публичната администрация, стратегическото планиране и икономическата теория. Използвани са множество методологически и методически документи на Организацията на обединените нации (ООН), Европейския съюз (ЕС), Световната банка, нормативни актове на европейското и българското законодателство, работни доклади и становища на управляващите европейски институции, резултати от проведени специализирани проучвания, тематични справочни издания и речници, както и информация от официални интернет източници на европейски и български административни органи. Систематизирана е информация от Националния статистически институт, Министерство на финансите, Министерство на регионалното развитие и благоустройството, Министерство на земеделието и храните, Института за пазарна икономика, Националното сдружение на общините и др.

Заключението извежда насоки за предприемането на комплекс от мерки и действия за интегрирането на глобалните цели за устойчиво развитие в процеса на стратегическо регионално планиране. Специален акцент при предстоящото разработване на новите стратегически документи за регионално и местно развитие следва да бъде поставен върху възможностите за интегриране на глобалните цели за устойчиво развитие в процеса на управление на регионалното развитие, както на национално, така и на регионално и местно ниво. Важно условие е и разработването на адекватна информационна база на регионалната статистика, която да осигури реалистични и работещи индикатори за включването на глобалните цели за устойчиво развитие в програмите за статистически изследвания и в наблюдението и оценката на стратегиите и плановете за регионално и местно развитие.

2.2. Възможности за усъвършенстване на системата за регионално развитие в България, публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“, ИК-УНСС, 2019, ISBN 978-619-232-200-7.

Монографичният труд се публикува на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по социални, стопански и правни науки, научна специалност „Народно стопанство (Регионална икономика и администрация)“. Водещият мотив на научното изследване е да бъдат потърсени аргументи и да се докаже, че в рамките на изградената система за регионално развитие в България, могат да бъдат намерени възможности за подобряване на нейното управление.

Обект на изследване е процесът на регионално развитие в България. Този процес се разглежда като следствие от поведението на комплексна динамична система, която е образувана, от една страна на база социално-икономическите и природни елементи на

Резюмета на публикации и други научно-приложни разработки за участие в конкурс за академичната длъжност „доцент“/ Summaries of publications and other research papers for participation in competition for the academic position "Associate Professor"

пространството в рамките на определена територия, а от друга – в съответствие с намеренията и желанията на управляващите, изразени чрез регионалното планиране и политиката за регионално развитие, формулирани чрез нормативната рамка и провеждането на целенасочени действия от държавата към нейните региони.

Предмет на изследването е провеждането на политиката за регионално развитие, която намира израз в две основни групи дейности: създаване на нормативната рамка за регионално развитие и осъществяване на административни мерки по нейното разработване и реализиране.

Основната изследователска теза на автора е, че в създадената регулативна среда съществуват възможности за усъвършенстване на системата за регионално развитие в България. Тези възможности са свързани с приемане на изменения и допълнения в специализираното законодателство за регионално развитие в България, повишаване на административния и експертен капацитет на участниците в системата за регионално развитие и засилване на координацията и партньорството между тях, за да бъдат постигнати ефективност и ефикасност при изпълнението на секторните национални политики, стратегиите и плановете за регионално и местно развитие, както и на оперативните програми, съфинансирани от фондовете на Европейския съюз.

В *първа глава* на научното изследване е обобщено главното във възгледите за регионално развитие. Анализирани са основните етапи в развитието на регионалната политика като средство за въздействие върху процеса на регионално развитие. Представена е индикаторната рамка на регионалното развитие и източниците на нейното информационно осигуряване. Процесуалната структура на разработване и изпълнение на политиката за регионално развитие на България включва разглеждането ѝ като стратегическа, нормативна и организационна рамка на национално, регионално, областно и местно ниво. В избрания аспект са представени и основните компоненти на регионалната политика, които се разграничават в йерархичен план.

На национално ниво стратегическата рамка за регионално развитие определя визия, цели и приоритети, като се предлагат подходящи дейности и механизъм, който описва основните стъпки за осъществяване на общия процес на наблюдение, контрол и оценка на изпълнението на стратегията за развитие. Материален израз на тази стратегическа рамка са приетите закони за регионалното и местното развитие, правилници, наредби, методически указания, инструкции и др. Органите, отговарящи за изработването и изпълнението на политиката за регионално развитие на национално ниво са министерства, агенции, институти, неправителствени организации и национално представени социално-икономически партньори на управляващите.

На регионално, областно и местно ниво стратегическата рамка за развитие отразява избраните цели, приоритети, мерки, дейности и планирани ресурси, потенциала на съответната териториална общност, като в същото време очертава нейните специфични потребности в конкретния период от време. На регионално ниво се разработват регионални планове за развитие, в областите – областни стратегии за развитие, а в общините – общински планове за развитие. Тяхното създаване, приемане, наблюдение и оценка на изпълнението им се осъществява от специализирани

Резюмета на публикации и други научно-приложни разработки за участие в конкурс за академичната длъжност „доцент“/ Summaries of publications and other research papers for participation in competition for the academic position "Associate Professor"

обществено-консултативни органи за управление, каквито са регионалните и областните съвети за развитие и органи на местното самоуправление, каквито се явяват общинските съвети.

В първа глава са изяснени също типологията и основните акценти в политиката за регионално развитие на Европейския съюз. Направена е оценка на влиянието на европейската регионална политика върху политиката за регионално развитие на България. Направената синтезирана оценка, чрез нейните водещи политически документи потвърждава, че основните цели и приоритети на стратегическата рамка за развитие на ЕС са отразени по подходящ начин в политиката за регионално развитие на страната. Приетите стратегически цели за развитие на районите в България, чрез конкретизиране на техните параметри и териториалният им фокус отразят актуалните насоки по отношение кохезионната политика на ЕС и тенденциите в развитието на районите в България в последните години.

Във *втора глава* е представен институционален анализ на регионалното развитие в България. Отделено е внимание на основните етапи в развитието на политиката за регионално развитие - от периода на тотално държавно регулиране до приемането на съвременното законодателство за регионалното развитие на страната. Разгледани са състоянието, различията и европейските проекции на българските региони и значението на административно-териториалното устройство за процеса на регионално развитие. В тази част на изследването се анализират институционалното регулиране и организация на регионалното развитие, включващи създадената нормативна рамка, органите за управление, състоянието на тяхната координация и партньорство.

Извършеният анализ на нормативната рамка, в която се вписва специализираното законодателство за регионално развитие, извежда общата оценка, че са създадени необходимите условия и предпоставки за прилагане на последователна и устойчива политика за развитие на районите и областите на страната в съответствие с изискванията на европейската регионална политика. Усъвършенстването на законодателството за регионално развитие трябва да отговори на нуждата от подобряване на комуникацията и взаимодействието между институциите и административните звена за координирано прилагане на свързаните нормативни актове и тяхното синхронизиране за постигане на по-добро управление и ефективност на изразходваните ресурси.

В изпълнение на задачата за аргументиране на изследователската теза, във *втора глава* е включен синтезиран анализ на резултатите от осъществено от автора анкетно проучване в рамките на регионалните и областните съвети за развитие чрез областните управители, за идентифициране на основните проблеми, възникващи при провеждането на регионалната политика и за фокусиране на областите, в които необходимостта от промени и усъвършенстване е най-значима. Направена е оценка на капацитета на органите за управление на регионалното развитие в районите и областите, идентифицирани са дефицитите, ключовите проблеми и трудности в работата и функционирането на регионалните и областните съвети за развитие и са предложени

стратегически насоки за разрешаване на проблемите и преодоляване на формализма при изпълнението на функциите на проучваните органи за управление на регионалното развитие в районите и областите на страната.

С основание може да се твърди, че институционалната рамка за осъществяването на координацията и партньорството между участниците в регионалното развитие и изпълнението на националната регионална политика е изградена и функционира. Необходимо е обаче да се усъвършенстват механизмите и процедурите за подобряване качеството на координацията и партньорството между институциите, за да се инициира и по-активното гражданско участие в процеса на въздействие върху развитието на районите, областите и общините на територията на страната.

Направеният критичен преглед на състоянието на координацията и партньорството между участниците в управлението на регионалното развитие, води до извода, че определено съществуват неизползвани регламентирани възможности за добра комуникация и взаимодействие между тях. На този етап, според автора, важна стъпка в посока усъвършенстване на управлението на социално-икономическите процеси в регионите, е по-активното реализиране на възложените отговорности и предоставените възможности на администрацията, създадените консултативни органи за регионално управление, социално-икономическите партньори и неправителствените организации, работещи в тази сфера.

В *трета глава*, на базата на представения анализ и обобщените резултати от експертното проучване, се извеждат стратегически насоки за рационализиране на системата за регионално развитие, свързани с усъвършенстване на законодателната рамка, актуализиране на стратегиите и плановете за регионално развитие, повишаване на административния и експертен капацитет на органите за управление на регионалното развитие и подобряване на тяхната координация и взаимодействие в провеждането на политиката за регионално развитие.

Актуализираната българска политика за регионално развитие следва да отчита общоевропейските цели в областта на регионалното развитие, като е необходимо по-широко място в нея да намерят актуалните въпроси, свързани с бъдещото развитие на Европейския съюз след 2020 г. и неговия териториален дневен ред, политиката за пространствено развитие, развитието на информационното общество и отразяването на глобалните екологични въпроси на околната среда.

На настоящия етап регионалните и областните съвети за развитие, като органи за провеждане на държавната политика за регионално развитие, изпълняват в задоволителна степен поставените задачи и отговорности по отношение на разработване и одобряване на регионалните планове за развитие, приемане на областните стратегии за развитие и осигуряване на информация, публичност и прозрачност на дейността си.

Аргументирана е необходимостта да бъде разработен устойчив във времето механизъм за организационно развитие на регионалните съвети за развитие и областните съвети за развитие, който да допринесе като цяло за укрепването на техния управленски и експертен потенциал. Субсидиарността в работата на съветите следва да

Резюмета на публикации и други научно-приложни разработки за участие в конкурс за академичната длъжност „доцент“/ Summaries of publications and other research papers for participation in competition for the academic position "Associate Professor"

се разглежда като възможност за осъществяване на добро управление, координация, наблюдение и оценка на процеса на регионално развитие на териториалното ниво, на което потенциалът и ресурсите са най-подходящи за определяне на подходи за решаване на проблемите.

Специално място в трета глава се отделя на административния и експертен капацитет, конкретно се обосновава необходимост от специализирани звена за стратегическо регионално планиране. Независимо, че българската администрация разполага с квалифицирани кадри, ефективното прилагане на техниките за стратегическо планиране и регионално управление изискват поддържане на професионалната квалификация и овладяване на нови умения.

Териториалните звена за стратегическо планиране и координация на регионалното развитие са част от деконцентрираните структури на централната администрация, но основната им роля е да заместят липсващото на този етап административно управление в районите от ниво 2. Основната им задача е да участват активно в координацията и взаимодействието с централните и териториалните структури на изпълнителната власт във връзка с разработването и изпълнението на регионалните планове за развитие, в изготвянето на доклади за наблюдение на тяхното изпълнение и в поддържането на информационната система за управление на регионалното развитие. Укрепването и разширяването на техния административен и експертен капацитет е добра възможност както за подобряване на дейността на регионалните и областните съвети за развитие, така и за по-активна комуникация и активизиране на партньорството между потенциалните заинтересовани страни, действащи на регионално и областно ниво от публичния, неправителствения и частен сектор.

Провеждането на регионалната политика се намира в активната фаза на проследяване изпълнението на стратегическите и плановите документи за регионално и местно развитие. В края на плановия период, до края на 2020 год. се извършва оценяване на изпълнението на заложените цели и приоритети на национално, регионално и местно ниво. Координацията и регулярното постъпване на информация в посока „отдолу-нагоре“ за реализирането на целите на регионалната политика е решаващ фактор за изготвянето на качествени последващи оценки на стратегическите и плановите документи.

Актуалността на дискутираните в научното изследване въпроси се потвърждава с хода на времето - както във връзка с настъпилите промени в обективно протичащите социални и икономически процеси на територията на отделните общини, области и райони в България, така и по отношение на възприетата посока и линия на провеждане на държавната политика за регионално развитие.

2.3. Регионално и пространствено развитие на градовете в Северозападен район, Северен централен и Южен централен район, ИК- УНСС, 2019, ISBN 978-619-232-195-6 (колективна монография: С. Докова, Хр. Христов, Г. Николов, К. Петров, Н. Цонков, Е. Василева, Г. Цолов, Н. Танаков):

2.3.1. Сравнителен анализ на стратегическата рамка за регионално и пространствено развитие на изследваните градове (т.2.2), с.115-154;

2.3.2. Сравнителен анализ на стратегическата рамка за регионално и пространствено развитие на изследваните градове (т.3.2), с.205-283.

Участието на кандидата в колективния монографичен труд е свързано с извършването на сравнителен анализ на стратегическата рамка за регионално и пространствено развитие на градските центрове в два от проучваните района – съответно във *втора глава* (т.2.2) са градовете с население от 30 до 100 хил.жители: Видин, Враца, Ловеч и Монтана от Северозападен район, а в *трета глава* (т.3.2) са градовете с аналогичен обхват като брой население в Северен централен район: Велико Търново, Габрово, Горна Оряховица, Разград, Свищов и Силистра.

В двете глави е приложен идентичен методологически подход на изследване: анализът се осъществява на база разработените съгласно изискванията на законодателството общински планове за развитие на общините и интегрирани планове за градско възстановяване и развитие за периода 2014-2020 год. На основата на анализа, чрез получената оценка, се извеждат идентифицирани проблеми в пространственото и регионално развитие на тези средни градски центрове, като се оценява съответствието между избраните за въздействие приоритетни тематични области и предвидените за реализация мерки, дейности и проекти с установените потребности и нужди на територията.

Паралелно с основните акценти и икономическото, демографското и социалното развитие на градовете и общините, специално внимание е отделено на особеностите в развитието на селищната мрежа, териториално-урбанистичната структура, инфраструктурното осигуряване, достъпността и свързаността на градовете и прилежащите им територии.

Сравнителният анализ на стратегическата рамка за развитие на изследваните градове очаквано и логично потвърждава съответствието между предвижданията за регионалното социално-икономическо развитие и неговата пространствена проекция. Наблюдава се съответствие на предвидените интервенции в актуалните стратегически планови и програмни документи, касаещи регионалното и пространствено развитие на изследваните градове и обективните тенденции и перспективи за тяхното развитие, включително и реалистичността и изпълнимостта на планираните мерки, дейности и конкретни проекти.

Интегрираните планове за градско възстановяване и развитие (ИПГВР) за изследваните градове се концентрират върху територията на обособени зони за въздействие. Те включват планиране на инвестициите с времеви график и източник на финансиране, които осигуряват приоритизиране на нуждите. В тази връзка, ИПГВР се явява един от основните финансови инструменти за реализиране на целите и приоритетите на общинските планове за развитие.

Характерно за всички градове е, че инвестициите се ориентират към дейности за подобряване на общинска образователна и социална инфраструктура, развитие на спортната инфраструктура. Това осигурява възможности за физическа активност и

Резюмета на публикации и други научно-приложни разработки за участие в конкурс за академичната длъжност „доцент“/ Summaries of publications and other research papers for participation in competition for the academic position "Associate Professor"

социално включване; осигурява възможности за активно участие в социалния живот, подобрява качеството на културните услуги чрез инвестиции в културна инфраструктура; въвежда мерки за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради и административни сгради на държавната и общинска администрация.

Съществена подкрепа за осигуряване на растеж е насочена за регенерация и обновяване на стари промишлени зони в градовете, чрез инвестиции в зони с потенциал за икономическо развитие. Тези инвестиции включват и функционалните връзки със съседни населени места, които представляват част от системата на обществения градски транспорт. С финансов инженеринг изцяло или частично се предвижда да се финансират инвестиции в спортна инфраструктура, енергийна ефективност в жилищни сгради, културна инфраструктура, както и зоните с потенциал за икономическо развитие и интегриран градски транспорт.

Положителна оценка заслужава обвързването на отделните проекти и планирани дейности и търсенето на синергичен ефект от тяхната реализация. Предлагат се мерки и проекти в приоритетни области, като подкрепа за местната икономика и създаване на по-благоприятна бизнес-среда, насърчаване на аграрния сектор, туризма, подобряване на достъпа до образование, здравеопазване, социални и публични услуги.

Прави впечатление, че в някои от приоритетните области за развитие, напр. интервенции в инфраструктура – техническа, образователна, социална и културна, са планирани значителен брой мащабни проекти. Те трудно биха се реализирали, предвид ограничения времеве, финансов и експертен ресурс, както и липсата на практически опит от страна на местната власт да организира и координира подготовката, възлагането, организацията и контрола по изпълнението на проектите.

В същото време, ресурсите за подобряване на квалификацията и за обучение на административния и експертен капацитет в почти всички планове са с нисък относителен дял спрямо общия индикативен бюджет. Наличието на подготвени специалисти оказва решаващо влияние върху успешното реализиране на всички планирани инициативи и съответно подценяването на този момент би поставило под съмнение администрирането и изпълнението на проектите. В много малка част от плановете като цяло е извършено предварително приоритизиране на проектите, което в известна степен понижава качеството и ефективността на заложената стратегическа рамка за градско развитие.

3. ПУБЛИКУВАНИ СТАТИИ В РЕФЕРИРАНИ И ИНДЕКСИРАНИ НАУЧНИ СПИСАНИЯ В СВЕТОВНОИЗВЕСТНИ БАЗИ ДАННИ С НАУЧНА ИНФОРМАЦИЯ

3.1. Importance of Strategic Regional Planning to Achieving Sustainable Development in Bulgaria (Значение на стратегическото регионално планиране за постигане на устойчиво развитие в България), сп. Икономически изследвания, 2019, ISSN: 0205- 3292, (под печат).

Резюмета на публикации и други научно-приложни разработки за участие в конкурс за академичната длъжност „доцент“/ Summaries of publications and other research papers for participation in competition for the academic position "Associate Professor"

В публикацията се изследват възможностите за интегриране на глобалните цели за устойчиво развитие в процеса на стратегическо регионално планиране за България. Концепцията за постигане на устойчиво развитие се разглежда в нейния стратегически аспект. Тезата на автора е, че стратегическото планиране има ключова роля за бъдещето на регионите и представлява надежден инструментариум в прехода им към устойчиво развитие. Интегрирането на целите на устойчивото развитие трябва да започва на етапа на планиране на национално, регионално и местно ниво. Представени са Програмата на Организацията на обединените нации за развитие до 2030 година и Европейският консенсус за устойчиво развитие „Нашият свят, нашето достойнство, нашето бъдеще“ от 2016 г. Изследвани са правната рамка и институционализирането на концепцията за устойчиво развитие в България в началото на XXI век. Систематизират се препоръки за разработването на бъдещите стратегии и планове за регионално и местно развитие за периода след 2020 г. Ефективното използване на възможностите на устойчивото регионално развитие е една добра перспектива за регионалната политика в постигането на максимална динамика за социално-икономическото развитие в България, както и участието ѝ в процеса на изграждане на конкурентна европейска икономика, основана на знанието и иновациите. Специален акцент при предстоящото разработване на новите стратегически документи за регионално и местно развитие следва да бъде поставен върху възможностите за интегриране на глобалните цели за устойчиво развитие в процеса на управление на регионалното развитие, както на национално, така и на регионално и местно ниво.

Стратегическите документи за регионално и местно развитие на България за периода 2021-2027 г., чието разработване предстои, и изпълнението на заложените в тях бъдещи приоритети и специфични цели биха могли да се превърнат в ключов механизъм за създаване на необходимите условия за преход към устойчиво развитие, чрез мобилизиране и развитие на местния потенциал. По такъв начин ключовите цели на европейско и национално ниво в максимална степен ще получат своя конкретен териториален адрес и ангажимент на регионално и местно ниво. Това ще улесни идентифицирането на приноса по региони и общини в реализирането на концепцията за устойчиво развитие и мобилизирането на ресурсите, включително участието на всички заинтересовани страни и изграждането на партньорства.

4. ПУБЛИКУВАНИ СТАТИИ В СПЕЦИАЛИЗИРАНИ НАУЧНИ СПИСАНИЯ, ИНДЕКСИРАНИ В ДРУГИ МЕЖДУНАРОДНИ БАЗИ ДАННИ С НАУЧНА ИНФОРМАЦИЯ

- 4.1. State Property Management in Support of Regional Development** (Управление на държавната собственост в подкрепа на регионалното развитие), Yearbook of UNWE, Ed. Publishing Complex-UNWE, 2018, pp. 177-190, ISSN (print) 1312-5486, ISSN (online) 2534-8949.

Управлението на държавната собственост е цялостен и структуриран подход за дългосрочно управление на собствеността, като инструмент за ефикасно и ефективно предоставяне на публични услуги и блага, в подкрепа на по-високо качество на живот и благосъстояние на гражданите. В публикацията се изследват теоретични и практико-приложни въпроси, свързани с управлението на държавната собственост, чрез изясняване на нейната теоретико-методологическа основа и еволюционно развитие, като вниманието е насочено приоритетно към спецификата на публичната държавна собственост. Направен е опит за проблемно ориентиран анализ на съществуващите дефицити по отношение на избрани ключови проблемни области на активност, които си взаимодействат в най-голяма степен и оказват влияние върху ефективността на провежданата регионална политика и развитието на регионите. Предложени са насоки за подобряване на управлението на държавната собственост за по-ефективно регионално развитие.

4.2. Guidelines for Improving the Business Environment in Support of Sustainable Regional Development (Насоки за подобряване на бизнес средата в подкрепа на устойчивото регионално развитие), *Journal Business Research*, 2019, Issue 1, pp.6-14, ISSN (print) 1312-6016, ISSN (online) 2367-9247.

В статията е направен опит да се дефинира бизнес средата, като се акцентира на нейната регионална специфика. Извършен е синтезиран анализ на изследвания на бизнес средата от международни, европейски и национални институции, сред които: Световна банка, Европейска комисия, Българска агенция за инвестиции, Национален статистически институт, Българска стопанска камара, Българска търговско-промишлена палата, университети и др. За оценката на бизнес средата в конкретен регион от съществено значение са компоненти, като: функциониране на местната икономика, взаимоотношения с местната власт и администрация, местни данъци и местна регулаторна среда, инфраструктурно обезпечаване, демографски потенциал, качество на човешките ресурси, регионална сигурност и др. Проучени са ключови елементи на регионалната бизнес среда, които оказват своето влияние върху устойчивото развитие на регионите, като: ефективно управление на държавната и общинска собственост; инвестиции в регионална инфраструктура; подкрепа за развитието на малките и средни предприятия; оптимизиране на регулаторните механизми и инструменти; повишаване качеството на човешкия капитал; облекчен достъп до финансиране за малки новосъздаващи се фирми; усъвършенстване на административното обслужване на бизнеса и гражданите; провеждане на ефективен регионален маркетинг за привличане на външни инвестиции.

4.3. Интегриране целите на кръговата икономика в процеса на стратегическо регионално планиране (Integrating the Objectives of the Circular Economy in the Strategic Regional Planning Process), *Management and Education Academic Journal*, vol.15 (2), 2019, pp.182-189, ISSN 13126121.

Резюмета на публикации и други научно-приложни разработки за участие в конкурс за академичната длъжност „доцент“/ Summaries of publications and other research papers for participation in competition for the academic position "Associate Professor"

Статията анализира ключовите аспекти на концепцията за кръговата икономика, представена в законодателния пакет на Европейския съюз, които имат отношение към прилагането на регионалната политика. Основната теза е, че процесът на стратегическо регионално планиране трябва да подпомогне прехода към кръгова икономика на българските региони, като включи конкретни ангажименти в бъдещите стратегии и планове за развитие, насочени към създаване на стимулираща промяна на бизнес и социална среда в регионите. Въпреки значителните икономически, социални и инфраструктурни недостатъци, в изследвания Дунавски регион се прилагат мерки и дейности, свързани с подобряването на основната инфраструктура в сектора на отпадъците, което осигурява добра основа за надграждане на постигнатите резултати. В допълнение към целенасочените действия на европейско и национално равнище, които засягат множество ключови сектори, е необходимо регионалните и местните власти да създадат условия, при които ресурсите да бъдат мобилизирани за развитие на кръговата икономика в регионите.

5. УЧАСТИЯ С ДОКЛАДИ В КОНФЕРЕНЦИИ В СТРАНАТА

5.1. Адаптирането на климатичните промени във фокуса на политиката за регионално развитие (в съавторство с Г. Николов), В: Сборник доклади от национална научна конференция „Регионална икономика и устойчиво развитие“, НИИ-ИУ, Изд. Наука и икономика, Варна, том 2, ноември 2017, с.54-66, ISBN 978-954-21-0957-0.

Адаптирането към ефектите от изменението на климата е сложен и интегриран процес, при който регионалните и местните власти са възложени на задачи, важни за опазването на здравето и живота на хората. Докладът представя механизмите за въздействие на регионално ниво и анализира средносрочните резултати от изпълнението на целите и приоритетите за изменение на климата в регионалните планове за развитие на регионите от ниво 2 в България за периода 2014-2020 г., на основата на годишните доклади за наблюдение на тяхното изпълнение за 2015 и 2016 год.

5.2. Усъвършенстване на политиките за икономическото развитие на регионите (в съавторство с Г. Николов), В: Сборник доклади от национална научна конференция "Регионална икономика и устойчиво развитие", НИИ-ИУ, Изд. Наука и икономика, Варна, том 1, ноември 2017, с.78-85, ISBN 978-954-21-0956-3.

Политиките на ЕС за икономическо развитие са насочени към иновации и устойчивост, осигуряване на обществени блага, насърчаване на човешкия капитал, интегриране на икономиката, постигане на институционална промяна и развитие на територията чрез подобряване на условията на живот. Националните, регионалните и

местните политики на управление са изправени пред нарастващото значение на вътрешнорегионалната и вътрешно-местната диференциация. Докладът прави опит да очертае най-важните предизвикателства, пред които са изправени отговорните институции при определянето на политиките за пространствено развитие.

5.3. Регионални планове за развитие (2007-2013) - резултати и нерешени проблеми, Развитие на регионите в България – хоризонт 2020, София, ИК-УНСС, 2016, с.196-204, ISBN 978-954-644-918-4.

Докладът се фокусира върху общото въздействие от провежданата регионална политика, на основата на изпълнението на регионалните планове за развитие на 6-те района от ниво 2 в България за периода 2007-2013г. Анализирани са постигнатите положителни резултати, както и нерешените проблеми в развитието на българските региони, изведени от изготвените последващи оценки на изпълнението на регионалните планове за развитие. Направени са препоръки за по-ефективно използване на механизмите и инструментите за подпомагане на регионалното развитие в периода 2014-2020 г.

5.4. Наблюдението на изпълнението на регионалните планове за развитие в подкрепа на регионалната координация на оперативните програми, съфинансирани от фондовете на Европейския съюз, Европейски практики и национални рефлексии в планирането, Акад. Издателство „Ценов“ - Свищов, 2015, том I, с.167-172, ISBN 978-954-23-1075-4.

Наблюдението на изпълнението на планираните цели, приоритети и мерки в областта на регионалното развитие е важен етап от общия процес на стратегическо планиране и провеждане на държавната политика за регионално развитие. Докладът се фокусира върху все още неизползвания потенциал на осъществяваното годишно наблюдение на изпълнението на регионалните планове за развитие на 6-те района от ниво 2 в България за периода 2007-2013 г. На основата на изготвените годишни доклади за наблюдение на изпълнението на регионалните планове за развитие, са анализирани постигнатите резултати от провежданата регионална политика на България. Изяснена е същността и ролята на регионалната координация на въздействието на оперативните програми, съфинансирани от фондовете на Европейския съюз (ЕС). Направени са препоръки за по-ефективно използване на обобщената информация от годишните доклади за наблюдение на изпълнението на регионалните планове за развитие при осъществяване на процеса на регионална координация и отчитането на комплексното въздействие върху територията на районите на изпълнени европейски проекти в периода 2007-2013 г.

5.5. Стимулиране на партньорството в управлението на регионалното развитие, Икономиката в променящия се свят: национални, регионални и глобални

Резюмета на публикации и други научно-приложни разработки за участие в конкурс за академичната длъжност „доцент“/ Summaries of publications and other research papers for participation in competition for the academic position "Associate Professor"

измерения, изд. Наука и икономика-Варна, 2015, том II, с. 96-102, ISBN 978-954-21-0834-4(т.2).

Принципът на партньорство, който на практика се осъществява чрез участието на представителите на централни ведомства и социално-икономическите партньори в създадените колективни органи за управление на регионалното развитие – регионални и областни съвети за развитие, дава възможност на все по-широк кръг от заинтересовани страни да се включат в процесите на стратегическо планиране и програмиране, съобразно тяхната съпричастност към специфичния профил на регионите, екологичните проблеми, насърчаване на равенството между жените и мъжете и други въпроси, с отношение към регионалната политика.

Задачата на доклада е да анализира участието на социално-икономическите партньори в дейността на регионалните и областни съвети за развитие и на основата на извършения анализ да се предложат насоки за повишаване на тяхната активност, в подкрепа на по-ефективното провеждане на политиката за регионално развитие.

6. УЧАСТИЯ С ДОКЛАДИ В КОНФЕРЕНЦИИ В ЧУЖБИНА ИЛИ В СТРАНАТА, КОГАТО СА ОРГАНИЗИРАНИ ОТ МЕЖДУНАРОДНИ ОРГАНИЗАЦИИ

- 6.1. Development of Electronic Administrative Services as a Tool for Increasing the Quality of Business Environment in the Regions** (Развитието на електронни административни услуги като инструмент за повишаване качеството на бизнес средата в регионите), (co-authored with G. Nikolov), In: Enhancing Competitiveness of National Economies and Enterprises, Thematic collection of papers of international significance, Faculty of Economics, University of Niš, Serbia, 2019, pp. 195-213, ISBN: 978-86-6139-183-5.

Целта на настоящото изследване е да се анализира и оцени ролята и значението на въвеждането на електронни административни услуги за ускоряването на регионалното развитие и повишаване качеството на бизнес средата за стопанските субекти и гражданите. Бързата трансформация и дигитализация на икономиката ни изправят пред нови предизвикателства свързани и с развитието на бизнеса, тъй като се очаква много от съществуващите традиционни професии да изчезнат.

Комплексният характер на изследването изисква интегрирано използване на съвкупност от традиционни изследователски подходи и методи като: исторически подход, сравнителен анализ, контент-анализ, експертна оценка, индуктивен и дедуктивен метод. В допълнение е извършено непредставително документно проучване на обществено достъпна емпирична и статистическа информация, публикувана на електронните страници на институциите, отговорни за електронното управление.

Констатациите са ориентирани към аргументиране на тезата на авторите, че развитието и мултиплицирането на електронното управление ще повлияе пряко върху

икономическата активност и качеството на живот в регионите. В изследването се извеждат насоки и предложения за усъвършенстване на процеса на въвеждане на електронни административни услуги на регионално и местно ниво. Резултатите от изследването предлагат нова гледна точка и допълват ефектите от добавената стойност на административното обслужване за развитието на бизнес средата в регионите.

6.2. Regional Priorities for Adaptation to Climate Change (Регионални приоритети за адаптиране към климатичните промени), In: II International Scientific Conference: Regional development and cross-border cooperation, Book of Proceedings, Pirot, Serbia, 2019, electronic edition, pp. 495-502, ISBN 978-86-900497-1-4.

Изменението на климата е едно от най-сложните предизвикателства, пред които са изправени днешните правителства, които работят извън административните граници и изискват международно сътрудничество на много нива, за да използват най-добре технологиите, натрупания опит и наличните ресурси. Представят се конкретни европейски политики и стратегически документи в изследваната тематична област. Регионалните и местните власти играят важна роля в подпомагането на националните правителства за смекчаване на антропогенните причини за изменението на климата.

Докладът представя механизмите за въздействие на регионално ниво и анализира средносрочните резултати от прилагането на целите и приоритетите за изменение на климата в регионалните планове за развитие на регионите от ниво 2 за България за периода 2014-2020 г.).

6.3. Methodological Approaches in Defining Economic Problems of Tourism (Методологични подходи за определяне на икономическите проблеми на туризма), In: Science and education: trends and prospects, Collection of scientific articles, Ed. Yunona Publishing United States of America, 2018, p.248-252, ISBN 978-0-9988574-2-0.

Туризмът е относително нов социално-икономически феномен, следствие от установени съвременни форми на социални отношения. Научните знания за туризма са нови и в процес на непрекъснато надграждане и развитие. Теорията на туризма е отворена и постоянно развиваща се организирана система и логически подредено научно знание. Научната информация за туризма възниква и постепенно се структурира като резултат от масовизирането на това явление и неговата трансформация от индивидуална в обществена потребност, която представлява 1/3 от световния БВП. В доклада се анализират избрани методологични подходи за анализ на икономически въпроси и ефекти в сферата на туризма, като целта е структурирането на една рационална и ефективна система за туристическа политика на регионално, национално и международно ниво.

6.4. Genesis and Possibilities for Overcoming the Regional Disparities in Bulgaria Development (Генезис и възможности за преодоляване на регионалните неравенства в развитието на България), In: Regional Development and Demographic Flows of Southeastern European Countries, University of Nish, Faculty of Economics, Serbia, June 2018, p. 225-232, ISBN 978-86-6139-155-2.

В доклада е направен опит за обобщаване и систематизиране на предпоставките и условията за възникване и задълбочаване на регионални диспропорции в развитието на България. Извършен е синтезиран ретроспективен анализ на развитието на България през 70-те и 80-те години на XX-ти век и териториалните диспропорции, формирани постепенно в резултат на високата степен на индустриализация на отделни райони и последвалата миграционна вълна от селата към градовете и т.нар. промишлени центрове и 27-те бивши окръжни градове.

На основа установеното с изискванията на европейската статистическа служба (Евростат) териториално структуриране, се изследват съвременните регионални неравенства в нивото на brutния вътрешен продукт на човек по паритет на покупателна способност. На основата на статистическата информация, публикувана от Евростат и Националния статистически институт, се обобщава, че процесът на нарастване на регионалните неравенства се е задълбочил в последните години. В заключение са предложени възможности и насоки за ограничаване и регулиране на регионалните дефицити.

6.5. Application of the PEST Analysis for Strategic Planning of Regional Development (Приложение на PEST анализа в стратегическото планиране на регионалното развитие), In: Quantitative and Qualitative Analysis in Economics, University of Nish, Faculty of Economics, Serbia, October 2018, pp. 223-229, ISBN 978-86-6139-170-5.

Докладът представя възможностите на PEST анализа като част от методологическите инструменти за изследване на заобикалящата среда в региона. С конкретен пример се анализират основните групи фактори, влияещи върху развитието на региона и неговите съставни териториални единици.

Изхождайки от теоретичната основа за PEST анализа, като инструмент за анализиране на тенденциите, който се използва за идентифициране на цялостната картина и състоянието на средата, в която се развива даден обект, се демонстрира неговата полезност при изследване на фактори, влияещи върху развитието на териториални общности от различен ранг и мащаб. В резултат на мониторинга на тенденциите на извлечените фактори към показателите и индексите се очертават два вида фактори: с положителни и отрицателни тенденции за изследвания период от време.

В заключението се посочва, че PEST анализът не изисква значителни ресурси и като концептуален модел е полезен изследователски инструмент за изследване и анализ на регионалната среда, която е обект на стратегическо планиране. Неговата

методология позволява прилагането му чрез разнообразни методи за качествен анализ, които се адаптират към спецификата на региона.

- 6.6. European Concept of Collaborative Economy** (Европейска концепция за икономика на сътрудничеството), (co-authored with G. Tsolov, separation protocol), In: *Regional Development and Demographic Flows of Southeastern European Countries*, University of Nish, Faculty of Economics, Serbia, June 2019, pp. 78-69, ISBN 978-86-6139-178-1.

Докладът се основава на оценката на съвременните форми на стопанско коопериране в Европа и анализира регионалните аспекти на Европейската програма за икономика на сътрудничеството. Моделът на сътрудничество в Европа и неговото включване в добре развита икономика на сътрудничество излиза извън границите на общността на европейската интеграция, като предлага стимули за граждански инвестиции в развитието на различни икономически сектори. Историческото развитие и разнообразието от форми на кооперация са гарант за демократичното управление на бизнеса и не на последно място, на практика кооперациите са по-малко изложени на изкупуване, сливания или придобивания, тъй като собствеността е представена от участниците. Тези съвременни социално-икономически отношения изразяват консенсусни модели за управление на различни интереси и имат потенциал да създадат сложни системи, които да включват всички участници в съвместното предприятие. Икономиката на сътрудничество подкрепя появата на модели, които зачитат установените икономически и социални приоритети в местен и регионален контекст.

Резюмета на публикации и други научно-приложни разработки за участие в конкурс за академичната длъжност „доцент“/ Summaries of publications and other research papers for participation in competition for the academic position "Associate Professor"

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

FACULTY OF MANAGEMENT AND ADMINISTRATION

DEPARTMENT OF REGIONAL DEVELOPMENT

SUMMARIES OF SCIENTIFIC WORK

of Chief Assist. Dr. Elka Georgieva Vasileva,
Department of Regional Development, UNWE

(which do not duplicate those submitted for acquisition of the doctoral degree
and for the Academic post of Chief Assistant)

in regard to participation in competition for occupation of academic position
"Associate Professor", professional field 3.7. Administration and Management,
Scientific Specialty Regional Development (Strategic Planning and Sustainable
Development of Regions), promulgated in State Gazette,
issue 72 dated 13.09.2019

Sofia,
2019

1. PUBLISHED TEXTBOOKS AND TUTORIAL BOOKS

1.1. **Strategic Planning for Regional Development**, Sofia, IC-UNWE, 2018, 165 p., ISBN 978-619-232-141-3.

The book aims in providing a systematic information, analyzes and assessments on current issues of strategic regional planning in Bulgaria. It is structured in introduction, 15 chapters and a bibliography that contains 110 sources, incl. monographs, articles, scientific reports, regulations, methodological guidelines, European regulations and electronic resources.

The author's position is that planning is one of the main management functions, closely related to the others: performance (organization, coordination, regulation) and control. Planning emerges in response to the need of anticipating processes and phenomena in terms of risk and uncertainty of the environment. The needs of the practice, as well as the development of the various scientific fields, predetermine the development of planning and its consolidation at all levels of management of economic and social process, thus justifies the extension of its scope and horizon.

Consistently are clarified: the nature and evolution of planning; methodology for strategic planning of regional development; strategic planning in the public sector of the national economy; the legal framework and the regulatory foundation of strategic planning in regional development, etc. Special attention is paid to the analysis of the coherence and interaction between the European cohesion policy and strategic regional planning, which has been implemented in Bulgaria in the last 15 years.

The theoretical and practical aspects of planning as a management function together with its typology at national level and in the public sector of the economy are presented. As a result of the transition to new economic, political and social relationships and dependencies, there is an objective need to define and justify the new role and tasks of planning at macroeconomic, regional and local level, as well as its role for individual public and business organizations. Topical issues of strategic planning in public institutions and organizations influencing regional development are also included.

The content includes a chapter presenting in brief the summaries of numerous studies and analyzes of experts on the genesis and origin of regional inequalities in Bulgaria's development. Regional inequalities have an economic, social, demographic, infrastructural, investment, environmental and other dimensions. They are formed under the influence of various factors. Some are objective in nature - location in geographical space, relief, climate, altitude, etc., others are the result of human activity - degree of development, usage of natural, economic, recreational and cultural potential, the conducted regional politics.

Some of the topics included in the content of the textbook clarify and complement methodological issues related to: the role of different types of infrastructure as a factor for strategic regional planning; indicators for measuring regional economic activity.

Резюмета на публикации и други научно-приложни разработки за участие в конкурс за академичната длъжност „доцент“/ Summaries of publications and other research papers for participation in competition for the academic position "Associate Professor"

The structural and substantive elements of the regional development system in Bulgaria have been consistently analyzed in several chapters, with respect to the established regulatory framework for strategic regional planning, the specific characteristics of monitoring and evaluation of the results achieved in regional development, as well as the specificities of institutional coordination and related with it partnership mechanisms that are crucial to efficiency and effectiveness in all stages of strategic planning of the regional development.

The content also includes the current issue of integrating global environmental problems into regional development which is observed in the broader context of international (global and European) trends and policies in the field of ecology and sustainable development. Based on the accepted international agreements and conventions and the provisions of the European Sustainable Development Policy, is presented the elaborated mechanism for integrating global environmental goals in the development and implementation of regional and local development strategies and plans.

An attempt has been made to link the fundamental achievements of science and its distinguished representatives with the current processes and needs of regional development in Bulgaria and its better targeting and improvement.

Statistical data and empirical information from validated official sources were used: European Statistical Office, National Statistical Institute and Employment Agency in Bulgaria.

The textbook is designed for students in regional development, as well as for anyone whose professional interests are oriented towards the problems of strategic planning and management of regional development.

2. PUBLISHED MONOGRAPHS AND PARTICIPATION IN COLLECTIVE MONOGRAPHS

2.1. Business Environment and Sustainable Development of the Regions, Sofia, UNWE, 2019, 208 p. ISBN 978-619-232-187-1.

The monographic work attempts to enrich the specialized scientific literature with systematic information, analyzes and assessments on current issues related to the construction and development of the business environment and the sustainable development of the regions in Bulgaria. The monograph is structured in an introduction, 4 (four) thematic sections, 12 (twelve) chapters, a conclusion and a bibliographical reference.

The author's main thesis is that accelerating the transition to sustainable development requires an integrated approach to the implementation and formulation of regional goals in the economic, social and environmental dimension of sustainable development of Bulgaria. All components of the regional business environment: economic, environmental, legislative and political, administrative, socio-demographic, etc. must be oriented towards creating the necessary conditions and prerequisites for meeting the regional sustainable development goals.

Резюмета на публикации и други научно-приложни разработки за участие в конкурс за академичната длъжност „доцент“/ Summaries of publications and other research papers for participation in competition for the academic position "Associate Professor"

The *first part* of the monograph consistently examines the theoretical and practical aspects of the concept of sustainable development on a global, European and national scale. The book tracks the evolution and upgrade of the international legal framework and European policies for sustainable development. The conceptual and substantive aspects of achieving sustainability are analyzed, justifying the focus of sustainable development goals on the need to model the pursuit of a more sustainable lifestyle in all its aspects, since in human development, every human activity must fit harmoniously into the ongoing processes of nature. This implies the creation of economic policies and regulatory framework that encourages eco-industries and punish those who pollute; processing of raw materials to obtain high quality final products and services; restructuring of the economy and development of the agricultural economy in compliance with generally accepted environmental standards; rational use of renewable energy resources and maximum utilization of production and household waste (implementation of non-waste technologies).

The second part of the study deals with indicators for measuring sustainable development. The supported view is that the development of an appropriate system of indicators for the analysis and evaluation of sustainable development is one of the greatest challenges facing modern science. A reliable measurement system is needed both to assess the level of sustainable development and to implement a policy leading to sustainable development. Sustainable development indicators adopted by the United Nations Commission on Sustainable Development, categorized into the four thematic groups identified: economic, environmental, social and institutional, are presented as a common basic model.

This part represents the idea that the system of indicators adopted by the UN Commission on Sustainable Development has a broad scope and covers the main dimensions of sustainable development. Included indicators of varying degrees of aggregation are subject to accurate quantitative and (or) qualitative measurement. While supporting the approach taken to reconcile common principles and criteria for sustainable development with specific approaches to the formulation and evaluation of indicators, some of its deficiencies are also taken into account, which are related to the definition of indicators or stemming from the insufficient linkage of indicators to individual indicators in groups. In summary, the conclusion is that the use of a scorecard (system of indicators) has a number of advantages over the use of an aggregate metric, with appropriate arguments in support of that statement.

The typology of sustainability indicators adopted by the European Statistical Office is also examined. In an attempt to make a brief comparative analysis of the UN indicators with those adopted by the EU, it is established that the European Statistical Office (EUROSTAT) seeks more balanced and relatively equal use of economic (13), social (19) and environmental (10) measures of sustainable development. Logically, the smallest in this case is the number of so-called institutional indicators (5), which are predominantly oriented towards the qualitative characteristics of a new, but very important thematic area - the specification of the sustainable development policies pursued in individual countries.

It could be noticed that the number of indicators proposed by EUROSTAT for use in EU Member States is greatly reduced. The reasons for this decision are the limited possibilities for reliable information provision of these indicators, despite the existing

traditions in statistical analysis and characterization of various aspects in the social and economic development of European countries, most of which have a developed market economy.

Regarding the implementation of the Sustainable Development Indicators in Bulgaria, the author believes that it is appropriate initially our Country to adhere to the Sustainable Development Indicator Package recommended by EUROSTAT, and must include institutional indicators which are closely related to the processes of market transformation of the economy. However, in the future, the existing statistical system in Bulgaria needs to be improved by seeking opportunities and resources to include additional indicators for characterizing the transition to sustainable development of Bulgaria, in view of our traditions, specifics, national goals and priorities for the coming decades.

In *the third part* of the monograph, issues concerning the technology for integrating the concept of sustainable development into national legislation and policy are identified. The established institutional organization and the process of harmonization of the national legal framework governing the dimensions of sustainable development are examined. It is summarized that the concept of sustainable development underpins national strategic, planning and programming documents in the field of environmental protection, regional development, economic development, investment and innovation, operational programs for absorption of EU structural funds. These documents identify areas of concern for the sustainable development of industrial zones in the country, mainly related to environmental pollution, depletion of natural resources and insufficient investment to limit pollution and repair environmental damage.

In a separate chapter of the current book are analysed and evaluated the factors determining the specificity of the contemporary business environment, its structural and content components in the regions and their influence on sustainable regional development are exposed. The leading achievements of distinguished representatives in this scientific field are included. Selected elements of the regional business environment that would contribute to the sustainable development of the regions are examined. Examples of those are: investments in regional infrastructure; effective management of state and municipal property; stimulating innovation activity in the region; promoting entrepreneurship; support for the development of small and medium-sized enterprises; optimization of regulatory mechanisms and instruments; improvement of administrative services for business and citizens; maintaining active interactions on the regional labor market and realizing effective regional marketing to attract foreign investment.

In *the fourth part*, the Sustainable Development Model examines the results achieved and the challenges ahead and confirms its role as a model for civilizational development, with no alternative in the coming decades. This model reflects the current needs of humankind, retaining the necessary potential and resources for the needs of future generations, combining the goals of economic and social development with the requirements of protecting and improving the quality of the environment. Adhering to objective facts and data, both positive arguments on progress and unresolved issues regarding unfulfilled environmental, social and economic goals are put forward.

Резюмета на публикации и други научно-приложни разработки за участие в конкурс за академичната длъжност „доцент“/ Summaries of publications and other research papers for participation in competition for the academic position "Associate Professor"

Also important is the issue of mechanisms through which to achieve the Sustainable Development Goals. Economic goals are fulfilled through market mechanisms, as is known by economic theory. However, social and environmental goals cannot be achieved by the market. Moreover, current social and environmental problems are a result of the market, proven historically and statistically. These goals can be achieved through regulation, ie conscious and deliberate action by the institutions or as a result of policies pursued. The logic of analysis suggests that the realization of sustainable development requires and implies a profound and large-scale transformation - not only for the economy or the socio-economic system. Sustainable development requires a new conceptual leap in human-nature interaction, affecting each individual and society as a whole.

The concept of sustainable development sets a long-term vision for the movement/development of society. As an integrated concept, sustainable development includes all activities of people from global to local level. This part of the research is an argument of the need of formulation of regional sustainable development goals. Based on the analysis, have been made suggestions on how to integrate the Sustainable Development Goals into the strategic planning process of regional development.

The complex nature of the study requires integrated use of a set of approaches and methods. The theoretical and methodological part is based on a deep analysis of international, European and national legislation in the field of sustainable development. The information support of the analysis is based on the study of monographs, studies, articles and reports of Bulgarian and foreign authors in the field of management, regional economy, public administration, strategic planning and economic theory. In the study are used numerous methodological documents of the United Nations (UN), European Union (EU), World Bank, European and Bulgarian legislation, working reports and opinions of the governing European institutions. Those are results of specialized studies, thematic references publications and dictionaries, as well as information from official internet sources of European and Bulgarian administrative authorities. Information has been systematized by the National Statistical Institute, the Ministry of Finance, the Ministry of Regional Development and Public Works, the Ministry of Agriculture and Food, the Institute for Market Economy, the National Association of Municipalities, etc.

The conclusion generates a set of measures and actions to integrate global sustainable development goals into strategic regional planning. Particular emphasis in the forthcoming development of the new strategic documents for regional and local development should be placed on the possibility of integrating global sustainable development goals into the process of regional development management, both at national, regional and local level. An important prerequisite is the development of an adequate regional statistics database to provide realistic and workable indicators for incorporating global sustainable development goals into statistical research programs and for monitoring and evaluating regional and local development strategies and plans.

2.2. Opportunities for improving the system of regional development in Bulgaria, published book based on defended dissertation thesis for awarding doctoral degree, PC-UNWE, 2019, ISBN 978-619-232-200-7.

The monograph is published on the basis of a dissertation thesis for the award of educational and scientific degree "Doctor" in social, economic and legal sciences, scientific specialty "National Economy (Regional Economy and Administration). The main motivation of the research is to search for argumentation and proof that within the established system of regional development in Bulgaria could be found opportunities for improvement of its management.

The object of the research is the process of regional development in Bulgaria. This process is seen as a consequence of the behavior of a complex dynamic system, which is formed, on the basis of socio-economic and natural elements of space within a certain territory, on the one hand, and on the other - represent accordance with the intentions and wishes of the governing, expressed through regional planning and regional development policy, formulated through the regulatory framework and targeted action by the state towards its regions.

The subject of the study is the implementation of regional development policy, which is reflected in two main groups of activities: creation of regulatory framework for regional development and implementation of administrative measures for its development and realization.

The author's main research thesis is that in the created regulatory environment there are opportunities for improvement of the Bulgarian regional development system. These options are related to the adoption of amendments and supplements to the specialized legislation for regional development in Bulgaria, enhancing the administrative and expert capacity of actors in the regional development system and enhancing coordination and partnership between them in order to achieve efficiency and effectiveness in the implementation of sectoral national policies, strategies and plans for regional and local development, as well as operational programs co-financed by European Union funds.

The first chapter of the research summarizes the main points of view and ideas of regional development. The main stages in the development of regional policy are analyzed as a means to influence the process of regional development. The indicator framework of regional development and the sources of its information support are presented. The procedural structure of the development and implementation of Bulgaria's regional development policy includes its consideration as a strategic, regulatory and organizational framework at national, regional and local level. The selected aspect also presents the main components of regional policy, which differ in hierarchical terms.

At the national level, the strategic framework for regional development sets out vision, objectives and priorities, proposing appropriate actions and a mechanism that outlines the main steps for implementing the overall process of monitoring, controlling and evaluating the implementation of the development strategy. The tangible expression of this strategic framework is represented by the adopted laws on regional and local development, regulations,

methodological guidelines, instructions, etc. The authorities responsible for the formulation and implementation of the regional development policy at national level are ministries, agencies, institutes, non-governmental organizations (NGOs) and nationally represented socio-economic partners of the governing.

At regional and local level, the strategic framework of the development reflects chosen aims, priorities, measures, activities and planned resources, in line with the potential of the respective territorial community, doing so while outlining its specific needs in the specific time period. Regional development plans are being developed at the regional level, in the districts - regional development strategies, and in the municipalities, municipal development plans. Their creation, adoption, monitoring and the evaluation of their implementation is carried out by specialized public-consultative management authorities, such as district and regional development councils and local self-government authorities, such as municipal councils.

The first chapter also clarifies the typology and main focuses of European Union regional development policy. The impact of European regional policy on the regional development policy of Bulgaria has been evaluated. The synthesized assessment, through the flagship policy documents, confirms that the main goals and priorities of the EU strategic framework for development are appropriately reflected in the country's regional development policy. The adopted strategic goals for the development of the regions in Bulgaria, by specifying their parameters and their territorial focus, reflect the current guidelines regarding the EU cohesion policy and the trends in the development of the regions in Bulgaria in recent years.

Chapter two represents an institutional analysis of regional development in Bulgaria. Attention is paid to the main stages in the evolution of regional development policy - from the period of total state regulation to the adoption of the modern legislation for the regional development of the country. The status, differences and European projections of the Bulgarian regions and the importance of the administrative-territorial structure for the process of regional development are examined. This part of the study analyzes the institutional regulation and organization of regional development, including the established regulatory framework, the governing authorities, the status of their coordination and partnership.

The analysis of the regulatory framework, which fits the specialized legislation for regional development, gives a general assessment that the necessary conditions and prerequisites for the implementation of a consistent and sustainable policy for the development of the regions and districts of the country have been created in accordance with the requirements of the European regional policy. The improvement of the regional development legislation must address the need to upgrade communication and interaction between institutions and administrative units in order to coordinated implementation of related legislation and their synchronization to achieve better management and efficiency of the expended resources.

In fulfillment of the task of justifying the research thesis, the second chapter includes a brief analysis of the results generated after conducted by the author survey. It is carried out through development councils at regional and district level, to identify the main problems

arising in the conduct of regional policy and to focus on the areas where the need for change and improvement is most important. The capacity of the regional development management authorities in the regions and districts has been evaluated, deficits, key problems and difficulties in the work and functioning of the regional and district development councils have been identified, strategic guidelines have been proposed to solve the problems and overcome the formalism in the performance of the functions of the studied regional development management bodies in the regions and districts of the country.

It can be argued that the institutional framework for the implementation of coordination and partnership between actors in regional development and the implementation of national regional policy is in place and is functioning. However, the mechanisms and procedures for improving the quality of coordination and partnership between the institutions need to be improved in order to initiate more active civic participation in the process of impact on the development of regions, districts and municipalities in the country.

A critical review of the state of coordination and partnership between actors in regional development management leads to the conclusion that there are unused regulated opportunities for good communication and interaction between them. At this stage, according to the author, a more important step towards improving the management of socio-economic processes in the regions is the more active realization of the assigned responsibilities and the opportunities provided to the administration, the established advisory bodies for regional governance, the socio-economic partners and non-governmental organizations that all together are working in this field.

Chapter three, based on the presented analysis and the summary of the results from the expert study, outlines strategic directions for streamlining the regional development system. Those directions are related to improving the legislative framework, updating regional development strategies and plans, increasing administrative and expert capacity of regional development management bodies and improving their coordination and interaction in the conduct of regional development policy.

The updated Bulgarian regional development policy should take into account the pan-European regional development goals. It is needed a wider approach in order to find better and bigger place of the current issues related to the future development of the European Union after 2020 and its territorial agenda, spatial development, the development of the information society and the reflection of global environmental issues on the environment.

At this stage, regional and district development councils, as authorities for implementation of the state policy for regional development, fulfill to a satisfactory degree the tasks and responsibilities with regard to the development and approval of regional development plans, the adoption of regional development strategies and the provision of regional development strategies with information, publicity and transparency of their activities.

The need to be created a sustainable over time organizational development mechanism for regional development councils and district development councils, which contributes overall to strengthening their managerial and expert potential, is justified. Subsidiarity in the work of councils should be seen as an opportunity for good governance, coordination,

monitoring and evaluation of the regional development process at the territorial level, at which the potential and resources are best suited to identify approaches to problem solving.

The administrative and expert capacity has a special place in Chapter Three, specifically justifying the need for specialized units for strategic regional planning. Although the Bulgarian administration has qualified administrative personnel, the effective implementation of strategic planning and regional management techniques require maintaining professional qualifications and mastering new skills.

The territorial units for strategic planning and coordination of regional development are part of the de-concentrated structures of the central administration, but their main role is to replace the administrative missing in this stage in „level 2“ regions. Their main task is to actively participate in coordination and interaction with the central and territorial structures of the executive in relation to the development and implementation of regional development plans, the preparation of reports for monitoring their implementation; and the maintenance of the Regional Development Management Information System. Strengthening and expanding their administrative and expert capacity is a good opportunity both to improve the work of regional and district development councils, as well as to support for more actively communication and partnerships between potential stakeholders, acting at regional and district level from the public, non-governmental and private sectors.

The implementation of regional policy is in the active phase of monitoring the implementation of strategic and planning documents for regional and local development. At the end of the planning period (by the end of 2020) an assessment of the implementation of the set goals and priorities at national, regional and local level shall be carried out. Coordination and regular inflow of bottom-up information for the realization of regional policy goals is a decisive factor for the preparation of qualitative ex-post evaluations of strategic and planning documents.

The relevance of the issues discussed in the scientific research is confirmed and supported by the passage of time - both in connection with the transformations in the objectively ongoing social and economic processes in the territory of the individual municipalities, districts and regions in Bulgaria, as well as in terms of the adopted direction and line of conduct of state policy for regional development.

2.3. Regional and Spatial Development of Cities in the Northwestern Region, North Central and South Central Region, PC-UNWE, 2019, ISBN 978-619-232-195-6 (collective monograph: S. Dokova, H. Hristov, G. Nikolov, K. Petrov, N. Tsonkov, E. Vasileva, G. Tsolov, N. Tanakov):

2.3.1. *Comparative analysis of the strategic framework for regional and spatial development of the researched cities* (p.2.2), pp. 115-154;

2.3.2. *Comparative analysis of the strategic framework for regional and spatial development of the researched cities* (p.3.2), p.205-283.

The candidate's participation in the collective monographic work is related to the comparative analysis of the strategic framework for regional and spatial development of urban

centers in two of the researched regions - respectively, in the *second chapter* (p.2.2) are cities with population from 30 to 100 thousand inhabitants: Vidin, Vratsa, Lovech and Montana from the North-West region, and in the *third chapter* (p.3.2) are the cities with similar coverage in population in the North-Central region: Veliko Turnovo, Gabrovo, Gorna Oryahovitsa, Razgrad, Svishtov and Silistra.

The two chapters apply the same methodological research approach: the analysis is carried out on the basis of the municipal plans for the development of the municipalities and the integrated plans for urban regeneration and development for the period 2014-2020, developed in accordance with the legislation. Based on the analysis, the assessment identifies problems in the spatial and regional development of these medium-sized urban centers. The research makes assessment of the correspondence between the selected thematic priority areas and the measures, activities and projects with the identified needs of the territory.

Along with the main emphasis of the economic, demographic and social development of cities and municipalities, special attention is paid to the peculiarities of the development of the urban network, the territorial-urban structure, the infrastructure security, the accessibility and connectivity of the cities and their adjacent territories.

The comparative analysis of the strategic framework for the development of the surveyed cities expectedly and logically confirms the correspondence between the predictions for regional socio-economic development and its spatial projection. The planned interventions are monitored in the current strategic planning and programming documents concerning the regional and spatial development of the cities surveyed and the objective tendencies and prospects for their development, including their realism and feasibility of the planned measures, activities and specific projects.

The Integrated Urban Recovery and Development Plans (IURDP) for the cities surveyed concentrate on the territory of the designated impact areas. These include scheduling investments with a timeline and funding source that provide prioritization of needs. In this regard, the IURDP is one of the main financial instruments for the realization of the goals and priorities of the municipal development plans.

It is characteristic of all cities that the investments are oriented towards activities for improvement of municipal educational and social infrastructure and development of sports infrastructure. This provides opportunities for physical activity and social inclusion; provides opportunities for active participation in social life, improves the quality of cultural services through investments in cultural infrastructure; Introduces energy efficiency measures for multi-family residential buildings and administrative buildings of the state and municipal administration.

Substantial support for growth is directed towards the regeneration and renovation of old industrial areas in cities through investment in areas with potential for economic development. These investments also include functional links with neighboring settlements, which form a fraction of the public urban transport system. Financial engineering fully or partially envisages financing investments in sports infrastructure, energy efficiency in residential buildings, cultural infrastructure, as well as areas with potential for economic development and integrated urban transport.

Резюмета на публикации и други научно-приложни разработки за участие в конкурс за академичната длъжност „доцент“/ Summaries of publications and other research papers for participation in competition for the academic position "Associate Professor"

A positive assessment deserves the linking of individual projects and planned activities and the search for synergistic effect from their realization. Measures and projects are proposed in priority areas, such as supporting the local economy and creating a more favorable business environment, promoting the agricultural sector, tourism, improving access to education, healthcare, social and public services.

It could be noticed that in some of the priority areas for development, eg. interventions in infrastructure - technical, educational, social and cultural - a large number of large-scale projects are planned. They would be difficult to implement given the limited time, financial and expert resources, as well as the lack of practical experience on the part of the local authorities to organize and coordinate the preparation, commissioning, organization and control of project implementation.

At the same time, resources for improving qualifications and for training administrative and expert capacity in almost all plans have a low relative share to the overall indicative budget. The availability of trained specialists has a decisive influence on the successful implementation of all planned initiatives and, accordingly, underestimating this point would call into question the administration and implementation of the projects. In a very small part of the plans, a preliminary prioritization of the projects has been carried out, which to some extent diminishes the quality and effectiveness of the set strategic framework for urban development.

3. PUBLISHED ARTICLES IN REFERENCES AND INDEXED SCIENTIFIC JOURNALS IN WORLD-RESEARCH DATA

3.1. Importance of Strategic Regional Planning to Achieving Sustainable Development in Bulgaria, magazine: Economic Research, 2019, ISSN: 0205- 3292, (in press).

The paper explores the opportunities for integrating the global goals for sustainable development in the process of strategic regional planning for Bulgaria. The concept of sustainable development is considered in its strategic aspect. The author's thesis is that strategic planning has a key role for the future of the regions and is a reliable tool in their transition to sustainable development. The integration of the Sustainable Development Goals must begin at the planning stage at national, regional and local level. The United Nations Development Program for 2030 and the European Consensus for Sustainable Development "Our World, Our Dignity, Our Future" from 2016 are presented. The legal framework and institutionalization of the concept of sustainable development in Bulgaria at the beginning of XXI century are explored. Recommendations are being formulated for the development of future strategies and plans for regional and local development beyond 2020. The effective use of sustainable regional development opportunities is presented as a good prospect for regional policy in achieving maximum dynamics for socio-economic development in Bulgaria, as well as our participation in the process of building a competitive European economy based on

knowledge and innovation. Particular emphasis in the forthcoming development of the new strategic documents for regional and local development should be placed on the possibility of integrating global sustainable development goals into the process of regional development management, both at national, regional and local level.

The strategic documents for regional and local development of Bulgaria for the period 2021-2027, which development is still to come, and the fulfillment of the future priorities and specific goals, set in them, could become a key mechanism for creating the necessary conditions for the transition to sustainable development by mobilizing and developing local potential. That is how, the key objectives at European and national level will be given their specific territorial address and commitment at regional and local level to the fullest extent. This will make it easier to identify the contribution of regions and municipalities in the implementation of the concept of sustainable development and mobilization of resources, including the involvement of all stakeholders and building partnerships.

4. PUBLISHED ARTICLES IN SPECIALIZED SCIENTIFIC JOURNALS INDEXED IN OTHER INTERNATIONAL DATABASES WITH SCIENTIFIC INFORMATION

- 4.1. State Property Management in Support of Regional Development**, Yearbook of UNWE, Ed. Publishing Complex-UNWE, 2018, pp. 177-190, ISSN (print) 1312-5486, ISSN (online) 2534-8949.

State property management is a holistic and structured approach to long-term property management, as a tool for efficient and effective delivery of public services and goods, in support of a higher quality of life and well-being of citizens. The publication explores theoretical and practical issues related to the management of state property, by clarifying its theoretical and methodological basis and evolutionary development, focusing on the specifics of public state property. An attempt has been made to analyze the existing deficits regarding the selected key problematic areas of activity, which interact closely and have an impact on the effectiveness of the regional policy pursued and the development of the regions. Guidelines are proposed to improve the management of state property for more effective regional development.

- 4.2. Guidelines for Improving the Business Environment in Support of Sustainable Regional Development**, Journal Business Research, 2019, Issue 1, pp.6-14, ISSN (print) 1312-6016, ISSN (online) 2367-9247.

The article attempts to define the business environment by focusing on its regional specificity. The analysis of business environment surveys was carried out by international, European and national institutions, including: World Bank, European Commission, Bulgarian Investment Agency, National Statistical Institute, Bulgarian Chamber of Commerce, Bulgarian Chamber of Commerce, Universities and others. In assessing the business

environment in a particular region, components such as: functioning of the local economy, relationships with local government and administration, local taxes and local regulatory environment, infrastructure provision, demographic potential, quality of human resources, regional security, etc. are essential. Key elements of the regional business environment, which have an impact on the sustainable development of the regions are explored, such as: effective management of state and municipal property; investments in regional infrastructure; support for the development of small and medium-sized enterprises; optimization of regulatory mechanisms and instruments; improving the quality of human capital; easier access to finance for small start-ups; improving the administrative service of business and citizens; conducting effective regional marketing to attract external investment.

4.3. Integrating the Objectives of the Circular Economy in the Strategic Regional Planning Process, Management and Education Academic Journal, vol.15 (2), 2019, pp.182-189, ISSN 13126121.

The article analyzes the key aspects of the circular economy concept presented in the European Union legislative package that are relevant to the implementation of regional policy. The main thesis is that the process of strategic regional planning should support the transition to a circular economy of the Bulgarian regions by incorporating specific commitments in future strategies and development plans aimed at creating a stimulating change of business and social environment in the region communities. Despite the significant economic, social and infrastructural disadvantages, the Danube region studies are implementing measures and activities related to improving the basic infrastructure in the waste sector, which provides a good basis for building on the results achieved. In addition to targeted action at European and national levels that affect a number of key sectors, it is necessary for regional and local authorities to create the conditions for resources to be mobilized for the development of the circular economy in the regions

5. PARTICIPATION WITH REPORTS IN CONFERENCES IN THE COUNTRY

5.1. Adapting climate change to the focus of regional development policy (in co-authorship with G. Nikolov), In: Proceedings of the National Scientific Conference "Regional Economy and Sustainable Development", Research Institute University of Economics – Varna, Ed. Science and Economics, Volume 2, November 2017, p.54-66, ISBN 978-954-21-0957-0.

Adapting to the effects of climate change is a complex and integrated process whereby regional and local authorities are entrusted with tasks that are important for the protection of human health and life. The report presents the impact mechanisms at regional level and analyzes the medium-term results of meeting climate change targets and priorities in the regional development plans of the Level 2 regions in Bulgaria for the period 2014-2020, based on the annual monitoring reports of their implementation for 2015 and 2016.

- 5.2. Improving policies for economic development of regions** (in co-authorship with G. Nikolov), In: Proceedings of the National Scientific Conference "Regional Economy and Sustainable Development", Research Institute University of Economics - Varna, Ed. Science and Economics, Varna, Volume 1, November 2017, p.78-85, ISBN 978-954-21-0956-3.

EU economic development policies are focused on innovation and sustainability, provision of public goods, promotion of human capital, integration of the economy, achievement of institutional change and development of the territory through improving living conditions. National, regional and local governance policies face the growing importance of intra-regional and intra-local differentiation. The report seeks to outline the most important challenges in front of the responsible institutions in defining spatial development policies.

- 5.3. Regional development plans (2007-2013) - results and unresolved issues**, Development of the Regions in Bulgaria - Horizon 2020, Sofia, PC-UNWE, 2016, p.196-204, ISBN 978-954-644-918-4.

The report focuses on the overall impact of the implemented regional policy, on the basis of the implementation of the regional development plans of the 6 level-2 regions in Bulgaria for the period 2007-2013. The positive results achieved and the unresolved problems in the development of the Bulgarian territory are analyzed, based on the ex-post evaluations of the implementation of the regional development plans. Recommendations have been regarding the creation of more effective use of the mechanisms and instruments for supporting regional development in the period 2014-2020.

- 5.4. Monitoring the implementation of regional development plans in support of regional coordination of operational programs co-financed by European Union funds**, European Practices and National Reflections in Planning, Acad. Publishing House "Tsenov" - Svishtov, 2015, Volume I, pp.167-172, ISBN 978-954-23-1075-4.

Observing the implementation of the planned goals, priorities and measures in the field of regional development is an important stage of the overall process of strategic planning and implementation of the state regional development policy. The report focuses on the yet untapped potential of the annual monitoring of the implementation of the regional development plans of the 6 regions of level 2 in Bulgaria for the period 2007-2013. Based on the annual reports prepared to monitor the implementation of the regional plans for development, the results of the implemented regional policy of Bulgaria are analyzed. The nature and role of regional coordination of the impact of operational programs co-financed by European Union (EU) funds has been clarified. Recommendations have been made in regards to more effective use of the summary information from the annual reports to monitor the implementation of the regional development plans in the process of regional coordination and

to take into account the complex impact on the territories of the regions of implemented European projects in the period 2007-2013.

5.5. Promoting partnerships in regional development management, The economy in a changing world: national, regional and global dimensions, ed. Science and Economics-Varna, 2015, Volume II, pp. 96-102, ISBN 978-954-21-0834-4 (Vol. 2).

The principle of partnership, which is practically implemented through the participation of representatives of central agencies and socio-economic partners in the established collective bodies for regional development management - regional and district development councils, enables an increasing number of stakeholders to Engage in strategic planning and programming processes according to their involvement in the specific profile of the regions, environmental issues, promoting gender equality together with other issues with regard to regional policy.

The objective of the report is to analyze the involvement of the socio-economic partners in the activities of the regional and district development councils and, on the basis of the analysis, to propose guidelines for increasing their activity in support of a more effective implementation of regional development policy.

6. PARTICIPATIONS WITH REPORTS AT CONFERENCES ABROAD OR IN THE COUNTRY ORGANIZED BY INTERNATIONAL ORGANIZATIONS

6.1. Development of Electronic Administrative Services as a Tool for Increasing the Quality of Business Environment in the Regions (The development of electronic administrative services as a tool for improving the quality of the business environment in the regions), (co-authored with G. Nikolov), In: Enhancing Competitiveness of National Economies and Enterprises, Thematic collection of papers of international significance, Faculty of Economics, University of Niš, Serbia, 2019, pp. 195-213, ISBN: 978-86-6139-183-5.

The purpose of this study is to analyze and evaluate the role and importance of the introduction of electronic administrative services in accelerating regional development and improving the quality of the business environment for businesses and citizens. The rapid transformation and digitalisation of the economy confront us with new challenges related to business development, as many of the existing traditional professions are expected to disappear.

The complex nature of the study requires the integrated use of a set of traditional research approaches and methods such as: historical approach, comparative analysis, content analysis, peer review, inductive and deductive method. In addition, a non-representative documentary survey of publicly available empirical and statistical information was published on the website of the institutions responsible for e-government.

The findings are oriented towards the authors' argument that the development and multiplication of e-government will directly affect the economic activity and quality of life in the regions. The study provides guidance and suggestions for improving the process of introduction of electronic administrative services at regional and local level. The results of the study offer a new perspective and complement the effects of the added value of administrative services on the development of the business environment in the regions.

6.2. Regional Priorities for Adaptation to Climate Change, In: II International Scientific Conference: Regional development and cross-border cooperation, Book of Proceedings, Pirot, Serbia, 2019, electronic edition, pp. 495-502, ISBN 978-86-900497-1-4.

Climate change is one of the most complex challenges facing today's governments, working across borders and requiring multilevel international cooperation to make the best use of technology, experience and resources available. Specific European policies and strategy documents in the thematic area under study are presented. Regional and local authorities play an important role in helping national governments to mitigate anthropogenic causes of climate change.

The report presents the impact mechanisms at regional level and analyzes the medium-term results of the implementation of climate change goals and priorities in the regional development plans of the Level 2 regions for Bulgaria for the period 2014-2020).

6.3. Methodological Approaches in Defining Economic Problems of Tourism, In: Science and education: trends and prospects, Collection of scientific articles, Ed. Yunona Publishing United States of America, 2018, pp. 248-252, ISBN 978-0-9988574-2-0.

Tourism is a relatively new socio-economic phenomenon, a consequence of established contemporary forms of social relations. The scientific knowledge about tourism is new and in the process of continuous upgrading and development. The theory of tourism is an open and constantly evolving organized system and logically ordered scientific knowledge. Scientific information on tourism emerges and is gradually being structured as a result of the massification of this phenomenon and its transformation from an individual to a public need, which represents 1/3 of world GDP. The report analyzes selected methodological approaches for analyzing economic issues and effects in the field of tourism, aiming at structuring a rational and effective system of tourism policy at regional, national and international levels.

6.4. Genesis and Possibilities for Overcoming the Regional Disparities in Bulgaria Development, In: Regional Development and Demographic Flows of Southeastern European Countries, University of Nish, Faculty of Economics, Serbia, June 2018, pp. 225-232, ISBN 978-86-6139-155-2.

The report attempts to summarize and systematize the prerequisites and conditions for the emergence and deepening of regional disparities in the development of Bulgaria. The report makes a retrospective analysis of the development of Bulgaria in the 70s and 80s of the XX century and the territorial disparities formed gradually as a result of the high degree of industrialization of individual regions and the subsequent migration wave from the villages to the cities, etc. pomegranate industrial centers and 27 former county towns.

On the basis of the territorial structuring established by the requirements of the European Statistical Office (Eurostat), current regional disparities in the level of gross domestic product per person by purchasing power parity are examined. Based on statistical information published by Eurostat and the National Statistical Institute, it is concluded that the process of increasing regional inequalities has deepened in recent years. Finally, options and guidelines are offered to limit and regulate regional deficits.

6.5. Application of the PEST Analysis for Strategic Planning of Regional Development, In: Quantitative and Qualitative Analysis in Economics, University of Nish, Faculty of Economics, Serbia, October 2018, pp. 223-229, ISBN 978-86-6139-170-5.

The report presents the potential of PEST analysis as part of the methodological tools for environmental studies in the region. With a specific example, the main groups of factors influencing the development of a region and its constituent territorial units are analyzed.

Based on the theoretical foundation of the PEST analysis, as a trend analysis tool used to identify the overall picture and state of the environment in which an object develops, its utility in exploring factors affecting the development of territorial communities is demonstrated regarding a different rank and scale. As a result of monitoring the trends of the extracted factors towards the indicators and indices, two types of factors emerge: positive and negative trends for the studied period of time.

The conclusion states that PEST analysis does not require significant resources and as a conceptual model is a useful research tool for exploring and analyzing the regional environment that is subject to strategic planning. Its methodology allows its implementation through a variety of qualitative analysis methods that adapt to the specifics of the region.

6.6. European Concept of Collaborative Economy, (co-authored with G. Tsolov, separation protocol), In: Regional Development and Demographic Flows of Southeastern European Countries, University of Nish, Faculty of Economics, Serbia, June 2019, pp. 78-69, ISBN 978-86-6139-178-1.

The report is based on an assessment of current forms of business cooperation in Europe and analyzes the regional aspects of the European Economic Cooperation Program. The model of co-operation in Europe and its involvement in a well-developed co-operation economy goes beyond the boundaries of the European integration community by offering incentives for civic investment in the development of different economic sectors. Historical

Резюмета на публикации и други научно-приложни разработки за участие в конкурс за академичната длъжност „доцент“/ Summaries of publications and other research papers for participation in competition for the academic position "Associate Professor"

development and the variety of forms of co-operation are a guarantee for democratic business management, and last but not least, co-operatives are less exposed to buy-outs, mergers or acquisitions, since ownership is represented by participants. These contemporary socio-economic relationships express consensus models for managing different interests and have the potential to create complex systems that involve all participants in the joint venture. The collaborative economy supports the emergence of models that respect established economic and social priorities in a local and regional context.